

De marktberichten van agrarische producten en grondstoffen staan wekelijks in de krant. Maar hoe ontwikkelt de markt zich op de middellange termijn? Welke indicatoren moet de melkveehouder in het vizier houden? Deze editie van rubriek 'Markt' gaat over energie.

Januari vorig jaar dachten analisten dat de prijs van energie niet nog lager kon dan het toenmalige dieptepunt. Maar tegen de verwachting in ging de prijs van gas en elektriciteit in 2015 opnieuw omlaag (figuur 1). De olieprijs bereikte onlangs het laagste punt in zeven jaar. Olie is nog altijd een belangrijke indicator voor de prijs van energie. 'Afhankelijk van het volume is elektriciteit vandaag de dag al te koop voor een piekprijs van viereenhalf cent per kilowattuur, in 2012 was dat nog zes cent en in 2008 zat het tegen de tien cent', vertelt Harm van der Zanden, adviseur energie bij DLV Advies.

Euribor voor energie

Van der Zanden bundelt voor zijn klanten de vraag naar energie en zoekt daarbij het scherpste aanbod. Hij is druk met het afsluiten van nieuwe contracten. Veel melkveehouders willen profiteren van de historisch lage energieprijzen. Een gemiddeld bedrijf met honderd koeien bespaart op jaarbasis al snel 1500 euro.

Daling van energieprijzen ligt voor de hand

Aan energie geen schaarste

De energieprijzen zijn historisch laag in Nederland. Veehouders die de afgelopen jaren niet van energiemaatschappij zijn gewisseld, doen er slim aan om aanbiedingen van andere partijen eens kritisch te vergelijken. Een bedrijf met honderd melkkoeien bespaart op jaarbasis al snel 1500 euro.

tekst **Tijmen van Zessen** kader **DCA**

'Zeventig procent van de consumenten is de afgelopen drie jaar wel eens gewisseld van energieleverancier, bij melkveehouders is dat niet veel anders. De meesten zetten de prijs van energie voor één jaar vast en gokken daarmee op een nog lagere prijs volgend jaar.'

Een verstandige keuze, zo denkt Van der Zanden. 'De economie trekt nog niet geweldig aan. Europa kent een licht herstel, maar de economie in China zwakt juist af, waardoor de vraag naar grondstoffen als kolen, olie en gas terugvalt. Een verdere daling van de energieprijzen ligt meer voor de hand dan een stijging.' Wie zich een risico kan permitteren, zou onder de huidige marktomstandigheden kunnen overwegen om een contract af te sluiten dat is geënt op de dagmarkt. Een soort Euribor, maar dan voor energie. Deze zogeheten APX-contracten zijn achteraf bekeken echter niet voordeliger

dan een vast contract, zo waarschuwt Van der Zanden. 'Er is veel belangstelling voor, maar na twaalf maanden blijken deze contracten meestal te duur.'

Energie uit Noorwegen

De verklaring voor de neerwaartse trend in de energiemarkt is niet alleen aan de olieprijs toe te schrijven. Volgens Van der Zanden speelt de politiek ook een grote rol. Bijvoorbeeld door het besluit om het energienetwerk in Europa meer aan elkaar te knopen. Nederland neemt bijvoorbeeld goedkoop stroom af van Noorwegen dankzij de aanleg van een lange stroomkabel door zee (het Nord-Ned). 'Het opwekken van energie kost in Noorwegen bijna niets. De Noren maken gebruik van waterkracht, een zeer voordelige manier van stroomopwekking.' Een ander element dat speelt in het krachtenveld van de energiemarkt is de

Keerzijde van een lage olieprijs

De olieprijs kan in 2016 maar één kant op: omlaag. Herstel van de olieprijs zit er voorlopig nog niet in. DCA-analist Edin Mujagic constateert dat de OPEC-landen en de Amerikaanse schaliegasindustrie in een concurrentiestrijd verwickeld zijn en anders dan in het verleden de productie niet gaan remmen. Het resultaat is een dalende olieprijs.

Het nadeel ondervinden melkveehouders in de vorm van een lagere melkprijs. De olielanden zijn belangrijke kopers van zuivel, maar een lagere olieprijs

betekent minder inkomsten en daarmee minder geld om uit te geven. Als dit te lang zo blijft, kan er onrust ontstaan, waardoor de vraag naar voedsel en zuivel nog verder onder druk komt te staan. Juist in deze tijd is elke vorm van vraag naar zuivel mooi meegenomen.

Voor de melkveehouders is het goed dat zij profiteren van de lagere olieprijs en daarmee de lagere productiekosten. Ook verwerkers profiteren van lagere productiekosten. Olie dient als grondstof voor veel verpakkingen. Ondertussen

zoeken ondernemers naar manieren om zelfvoorzienend te worden op het gebied van energie, maar dit is tegelijkertijd een trend die vraagt om alertheid. Wanneer olielanden minder gaan verdienen aan de olie door een toenemende concurrentie van wind en zon, wat gaat dit dan doen met de vraag naar zuivel?

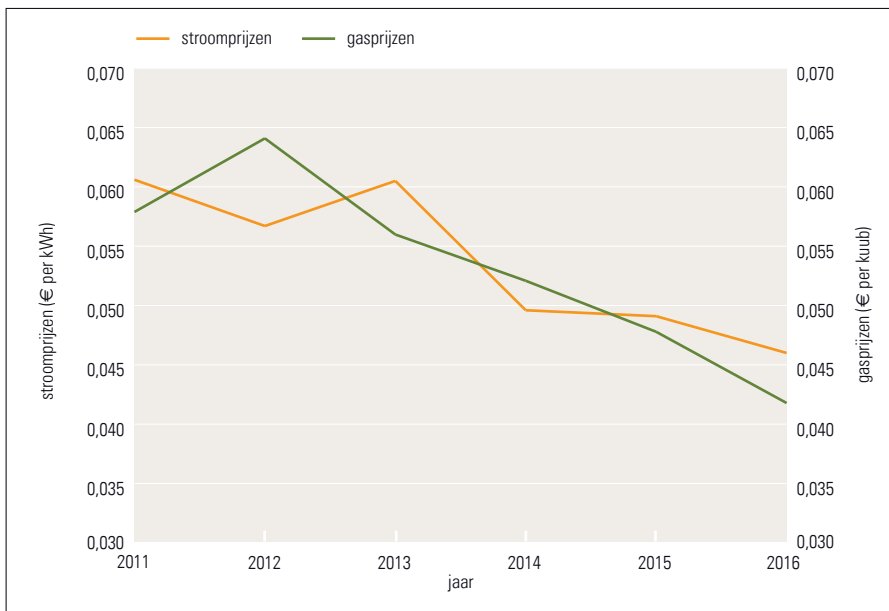

Even geen zonnepanelen

'Het valt mij op dat inzichten soms enorm kunnen veranderen. Tien jaar geleden was ik op een bijeenkomst waar stellig werd beweerd dat de olieprijs nooit meer onder de honderd dollar per vat zou uitkomen. De wereld hoorde bibberend aan wat de OPEC ging doen met de olieproductie. En kijk nu eens, de olieprijs is meer dan gehalveerd. Fors lagere energieprijzen zijn het gevolg. Ik wek een kwart van onze energiebehoefte zelf op met zonnepanelen, maar met deze stroomprijzen is dat niet meer zo interessant. Daarom ben ik voorzichtig met het leggen van meer panelen, zonder subsidie zal dat in ieder geval nog niet gebeuren.'

'Interessant is wat de uitkomst van de klimaatop in Parijs voor de energiemarkt zal betekenen. Als er een toeslag komt op vervuilende energie kan de transitie naar groene stroom wel eens een duw in de rug krijgen.'

Khan legt uit dat de traditionele rol van het leveren van energie verandert. Het verdienmodel van energiebedrijven zal zich minder richten op de afname van stroom en gas alleen. 'Ik denk dat er voor melkveehouders veel kansen liggen op het vlak van zonne-energie. Er is in de sector veel dakoppervlak aanwezig en het is goed voor het imago van de sector.' Net als andere analisten is ook Khan verast door de voortdurende daling van de prijzen in de energiemarkt. 'Op dit moment heeft de zeer lage olieprijs veel invloed op de gasprijs en in iets mindere mate op de stroomprijs. Deze wordt mede bepaald door de prijs voor kolen en CO₂. Maar ook politieke invloeden spelen mee. Het zorgt voor een complexe en onvoorspelbare markt. Niemand heeft een glazen bol.'

Figuur 1 – Prijswontwikkeling elektra en gas (bron: DLV Advies)

uitbreiding van het aanbod aan groene stroom. 'Voorlopig kan groene stroom niet concurreren met grijze stroom. Zonder subsidie of belastingvoordeel is groene stroom nog altijd te duur', stelt Van der Zanden. Het hangt van de politiek af of er werkelijk beweging komt in de markt voor groene energie. 'De uitkomsten van de klimaatop in Parijs kunnen er bijvoorbeeld toe leiden dat de CO₂-toeslag op vervuilende energie omhooggaat.'

Ander verdienmodel

Toch staat het opwekken van eigen energie sterk in de belangstelling. Volgens cijfers van onderzoeksbureau AgriDirect had 14,4 procent van de Nederlandse melkveebedrijven in 2015 een staldak met zonnepanelen. In 2012 was dit nog slechts

3,3 procent. In België ligt het percentage melkveebedrijven met zonnepanelen al op 38 en in Duitsland zelfs op 60 procent. De animo voor groene stroom zorgt er in Vlaanderen voor dat bedrijven die groene stroom leveren voortaan ook een netbijdrage moeten betalen. Energiebedrijven verrekenen zo een deel van de premie die ze uitkeren op groene stroom. De transitie naar duurzame energie krijgt steeds meer grip op de energiemarkt, merkt ook Eneco. 'De marges op grijze stroom zijn flinterdun. Wij zien een toekomst in andere contractvormen, waarbij we de klant service bieden om te besparen op energie. Bijvoorbeeld bij de teruglevering van energie van zonnepanelen', vertelt Saira Khan, partnermanager new business bij Eneco Zakelijk.

